

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FRIT DANMARK

Med maskinpistol og hunde

PÅSKEMARCHEN som Kampagnen mod Atomvåben i år foranstaltede fik jo et usædvanligt forløb, deltagerne kom til at stå ansigt til ansigt med *det* Tyskland, som vi har grund til at frygte frem for nogen anden nation. Da marchen, efter at være blevet nægtet indmarch i Forbundsrepublikken, blev officielt afsluttet på den danske side af grænsen, sagde Carl Scharnberg: »Vi troede vi kom til en landegrænse, men vi kom til en fæstning.«

Mange af marchdeltagerne søgte enkeltvis med deres pas i hånden at komme over grænsen for at deltage i mødet i Flensborg og i marchen til Hamborg, af flere hundreder lykkedes det kun for få.

En af dem, der forgæves forsøgte, skriver i et brev til Frit Danmark: »Da min mor, min søster og jeg kom til grænsen blev vi mødt af et syn, jeg aldrig har set magen til, og som jeg aldrig vil glemme: på den tyske side sås et vældigt opbud af grønne uniformer. Overalt på skråningerne langs grænseovergangene stod gendarmere — de var blevet tilkaldt fra Berlin om natten og var bevæbnede med knipler og maskinpistoler. På de tilstødende marker sås hundepatruljer ... Vel gennem den danske paskontrol vandrede man flankeret af sværtbevæbnede gendarmere frem til de vesttyske paskontrollører, der efter at have gennembladet passet spurgte: Wohin? og ligegyldigt hvad man svarede blev alle der så »mistænkelige« ud tilbagevist — det mindste vink fra kontrollen, og gendarmene fra skrænterne kom styrtende til undsætning, og enkeltvis blev de formastelige af flere gendarmere eskorteret gennem espalieret tilbage til dansk territorium. For os unge var dette overgreb mod den enkelte en rystende oplevelse. Men min mor havde oplevet det før — i 38, i Hitlers tid.«

EN rystende oplevelse for de unge — men sund. Det er ofte svært netop for de bedste og mest tænksomme af dem at forstå den angst og mistillid som besættelsestidens generationer nærer over for tyskerne. For eksempel var det bemærkelsesværdigt i hvor ringe grad det lykkedes at få ungdommen aktiviseret i kampen mod Danmarks tilslutning til Rom-unionen. Det gamle had skal være glemt, sagde de, internationalismen må virkeliggøres, vi må tænke i nye baner. Det er rigtigt, hver stavelse — og forkert hvert ord, hvis vi afkapper vore bitre erfaringer med tyskerne og vender vore øjne bort fra dagens realiteter i Den tyske Forbundsrepublik.

INDHOLD

Fælles-forelæsning. 2

Utenriksministertro
och dubbelmoral. 2

Disse arbejdere der vil
ha' det nemt. 4

Tyrkiet mangler
ledere. 6

Tænk,
hvis vore talenter kunne
lære noget! 7

Skal vi finde os i
Holy Loch? 8

Hvorfor er der så tyst
om vort eget civilfor-
svar? à propos de
engelske spioner for
freden. 11

Fred ved en
fejltagelse. 16

Foreningen Frit Danmark
Nørregade 36, København K.
Telefon: Byen 3147. Giro 4084

Ansvarhavende redaktør:

Kate Fleron

Kontortid: Hver dag kl. 10-14

Lørdag lukket

Løssalgpris kr. 3,00

Halvårsabonnement - 18,00

For unge under uddannelse
halv abonnementspris

NOGLE af marchens danske deltagere lykkedes det at slippe over grænsen, de kom til Flensborg og Hamborg og vendte frydefulde tilbage: de tyskere, de havde mødt, var dejlige mennesker — ingen skulle sige noget ondt om *dem*, det var deres kammerater.

Vi vil heller ikke sige noget om dem, vi vil takke himlen for at de eksisterer.

Men i Rom-unionens Europa, i det integrerede Europa, hvor nationernes selvbestemmelsesret vil være udvandet til det ikke-eksisterende, hvor tyskere ville kunne oversvømme vort land udstyrede med dansk statsborgerret, hvilken indstilling til en demonstration mod det herskende styres politik, ville mon så være den gældende: den tyske eller den danske?

Kun et frit Danmark kan løfte sig som baggrund for tyske anti-atomdemonstranter. 1.6.63

Fælleds-forelæsning

DET kan godt være, det er forkert. Men Gud bevare os, hvor kan man længes efter de tider, da national-økonomiske forelæsninger blev holdt på Københavns universitet, og da klassekampen blev udspillet på Fælled, hvor de røde skæg den første maj vajede om kap med de røde faner. Nu holdes forelæsningserne på Fælled og med statsautoriseret garanti uden skæg af nogen art, og hvad universitetet angår — se på de herrer ministeraspiranter, der står parat til at overtage næste fælledtørn.

Naturligvis kan det skabe uhyggelige mindelser og bange fremtid-banelseser, når De samvirkende Fagforbunds formand i truende toner taler om det reaktionære borgerskab, der vel nok langt om længe har forstået den inderste mening med Socialdemokratiets antimilitarisme, således som den giver sig udtryk i NATO, og for hvem det vel også er gået op, at en Jens Otto Krag er noget af det mest velmenende, man har, men som alligevel skal vogte sig. Vist skal det det, men det er forbandet svært at finde ud af, hvad det bortset fra en dræbende politisk kedsommelighed og ministerfunktionær-fantasiløshed skal vogte sig for.

MÅ vi så bede om den optakt til første maj, som A. P. Møller på den ene side og vore gæve bryggeriarbejdere på den anden skabte. Jævn, purt og ligetil forklarede bryggeriarbejderne deres syn på bryggeriernes ledelse. Vi har nu, forkyndte de i et åbent brev, »konstateret, at bryggeri-industriens ledelse er i besiddelse af små lave instinkter, der giver sig udslag i grov udnyttelse af andre mennesker.«

Samme dag og i samme time erklærede herskeren over en væsentlig del af vor vej til ros og magt, det efterhånden i dobbelt forstand sorte og ladne hav, A. P. Møller, at regeringens holdning i al den tid — og med regeringen må han vel mene alle regeringer i hans levetid, hvor han har indtjent sine millioner — overfor den danske søfart i al almindelighed og hans søfart i særdeleshed »har været og stadig er både uforstandig og negativ og landsskadelig«.

Man fristes til at ønske, at begge parter ikke alene mente, hvad de sagde — for det gør de utvivlsomt — men at de også tog konsekvenserne. Men det gør de ikke. A. P. Møller tjener fortsat sine millioner i ly af skiftende regeringers landsskadelige handlinger, og bryggeriarbejderne slår sig til tåls med, at de har sagt de herrer direktører deres mening.

Alligevel skal man være varsom med at forveksle danske arbejdere med akademiker- og funktionærparaden på Fælled. Man kunne let komme ud for alvorlige overraskelser ...

Utenriksministertro och dubbelmoral

MED de sidste afgørelser i nationalforsamlingen er Sydafrika helt og holdent blevet en politistat — og for alverdens øjne. Hvem vil kunne hjælpe dem nu? Hvad vil kunne hjælpe dem nu, afspærrede og udelukkede som de bliver fra alle andre former for indenrigsk politik end undertrykkelse. Det kan se ud, som det er værst for de sorte mennesker, men i det lange løb er det vel farligst for de hvide.

Den danske udenrigsministers undskyldning for, at Danmark ikke følger FN-generalforsamlingens flertals råd om boycott og andre repressalier munder ud i en forklaring om at man, hvis han havde fulgt FN-resolutionen »ville have undergravet FNs retsgrundlag«, og det ville Hækkerup ikke være med til. Naturligvis ikke — det er også en grimme tanke, hvis man først har formået at få den vredet ind i sit hoved.

Men Hækkerup har ikke noget imod at vi andre boycotter, og han ser — ifølge Aktuelt 24. april — med sympati på de danske ungdomsorganisationers aktion. Det kan vist — med en let omskrivning af en aktuel titel — kaldes for *utenriksministertro och dubbelmoral*.

Men kan vi ikke være ligeglade med den dobbeltmoral som de nordiske udenrigsministre — vel på svensk inspiration — hylder! Betyder det noget,

hvad de skandnaviske lande foretager sig over for Den sydafrikanske Union?

En medicinsk student fra Sydafrika, som for tiden opholder sig i Norge besvarer spørgsmålet i »Orientering« 1. maj (for nordmænd kan man roligt indsætte danskere): »Boycott er et udmærket initiativ, men tilslutningen er ikke overvældende. Hvad har I at tabe på den? Skulle I nordmænd ikke kunne forstå, hvad det betyder at blive holdt nede med våbenmagt? I var aldrig blevet frie i 1945, hvis andre lande ikke havde hjulpet jer. Men så snakker I om ikke at blande jer i Sydafrikas indre forhold og glemmer de menneskelige sider af pro-

blemet. Hvis demokratiet skal have mening må det gælde for *alle* også for sydafrikanerne. Boycott løser ikke problemet, men det kan bidrage til at mildne den frigørelse, som før eller senere kommer — derigennem kan I bidrage til at spare menneskeliv. I kan ikke vente på Storbritannien og Sverige, som har meget større økonomiske interesser i Verwoerd regeringen end I. I må begynde og så presse de andre til at følge.«

Manden har ret. Hvor er det sørgeligt, at når vi endelig handler i skandinavismens ånd, så tager det *den* retning: den opportunistiske-kommercielle.

1-5-63

DEN 17. april 63 bragte Aktuelt over fire spalter et lille billede af unge sydafrikanske piger, der »gennemgår et militærtræningskursus som et led i de sydafrikanske myndigheders bestræbelser på at ruste også de helt unge til kampen mod undergrundsbevægelsen Poqo.

... Tag jer god tid, tryk roligt af, kommanderer den sydafrikanske politiofficer... Aktuelt følte sig ikke foranlediget til at kommentere disse smukke unge damers idræt.

★

ITHACA — New York state. Professor Urie Bronfenbrenner, en psykolog beskriver den mærkværdige reaktion udvist af en klasse af skolebørn, som blev vist nogle fotografier af landeveje taget i Rusland.

Et af børnene (de fleste kom fra middelklasse-hjem) ønskede at vide, hvorfor der var træer langs vejenes sider, og andre i klassen blev bedt om at sige, hvad de mente, var årsagen hertil.

Et svar var: »For at folk ikke kan se, hvad der foregår uden for vejen«. Et andet var: »Det er for at give arbejde til fanger«.

Da professoren spurgte børnene, hvorfor de troede, at der var træer langs nogle af de amerikanske veje, gav de svar som. »For at give skygge« — eller »For at holde støvet ned«. (SANE WORLD, New York, 1-2-1963).

★

I BURMA har regeringen meddelt, at den vil nationalisere bankerne, fordi de private banker spiller en hovedrolle i det økonomiske og finansielle liv og kontrollerer en betydelig del af pengeomsætningen, samt indkasserer enorme profitter

ved at sætte rentefoden op. Også import- og eksportforretningerne, hele rishandlen og enkelte industrier skal overtages af staten.

★

I ANLEDNING af det danske civilforsvars 25 årsdag skriver Politiken 29. ds. en fødselsdagsartikel. Deri står bl. a.:

»... Det kan ikke være nogen hemmelighed, at beredskabsplanerne herhjemme omfatter et net af underjordiske kommandostationer for civile myndigheder, for oprettelsen af et i givet fald to-delt underjordisk regerings-system med Store Bælt som administrationsgrænse, med regionale myndigheder, der har speciel radiokontakt til hverandre og den øverste administration, at der ligger fuldt færdige planer til evakuering af mange befolkningstætte områder under alternative forhold, at man er så langt i detaljplanlægning, at også rationeringskort er trykt ...

I et lille land uden naturlige beskyttelsesmuligheder og med udbredt skepticisme over for de midler mod det uoverskuelige er det danske civilforsvar en imponerende organisation. Personellet er i dag på 150.000—200.000, heraf 130.000 frivillige, og i en beredskabssituation vil der være omkring en halv million til rådighed. Det tyder på en sund basis. Da Arthur Dahl i fjor trådte tilbage som civilforsvarsdirektør efter 24 års opslidende arbejde, fremholdt han, at kun åbenhed og sandhed om det civile forsvars opgaver kan bære igennem. »Hvis befolkningen opdager, at Civilforsvaret har skjult sandheden blot én gang, er det sket med tilliden,« sagde han. Og hans efterfølger, direk-

tør Erik Schultz, der følger samme politik, har tilføjet dette ønske: Må arbejdet være spildt, lad der aldrig blive brug for et civiltforsvar! ...«

I det vi ikke alene deler dette ønske, men er fortvivlet overbeviste om, at det *under alle omstændigheder* vil ske fyldest — henviser vi til Tage Voss' artikel side 11.

★

INDEN opførelsen af muren i Berlin i august 1961 var det tab, som Østtyskland havde igennem den åbne grænse til Vest-Berlin, ca. 35 milliarder østmark — eller ca. 2,5 milliarder om året — svarende til ca. 140 østmark (ca. 230 kr.) årlig pr. indbygger i Østtyskland.

★

Vi citerer bare:

... SIDEN 1936 har man drevet en stor turistvarebutik, som sælger dansk kunsthåndværk.

Der findes ikke grundvand på St. Thomas, og en anden af kompagniets (Det dansk-vestindiske kompagni, red.) forretninger består i at opsamle regnvand i store cisterner og derefter sælge det ...«

Politiken, 28. april.

★

175 MAND fra den danske Nikeraketgruppe skal i begyndelsen af maj affyre skarpe Nike-luftværnsraketter i USA. Øvelsen finder sted i El Paso, og den omfatter klargøring og affyring af fire Nike Ajax og fire Nike Hercules raketter.

Det er første gang, det danske personel optræder i flyvervåbnets gråblå uniform, og der knytter sig derfor en vis spænding til øvelsen ...

Berlingske Aftenavis, 26. april.

Disse arbejdere, der vil ha' det nemt

Går det op eller ned i Frankrig?

Af GILLETTE ZIEGLER

I sin sidste store tale erkender general de Gaulle ikke sit nederlag over for de strejkende arbejdere, men bebrejder dem deres »umættelighed« ... Iøvrigt interesserer de Gaulle sig mest for atomvåben - og Frankrigs »plads i universet«. Folk der ikke forstår a-våbnes absolutte nødvendighed er tomhjernede - hvilket bl. a. gælder for paven i Rom. De Gaulles popularitet er ifølge Gallup stærkt dalende.

Paris i april.

DEN 19. april fik franskmændene i en stor tale af de Gaulle at vide, at ganske vist havde statskassen været fuld ved juletid — og landets velstand garanteret — men nu til påske forholdt det sig anderledes: Enhver forhøjelse af lønningerne kunne ødelægge den skrøbelige balance i finanserne og udløse inflationen. Man måtte vente endnu et stykke tid på den guldalder, der var givet løfte om ... i 1958. For som generalen sagde: *»Republikken er nok ensbetydende med fremskridtet, men ingenlunde med nemheden.«*

Hvad de Gaulle glemte.

HVAD for en *nemhed*? Jo, den minearbejderne forfalder til, når de stadig kræver *»penge ... bevillinger«!* når de kort sagt viser sig umættelige — mens de store industriforetagender, bankiererne, spekulanterne m. m. jo ikke drømmer om hverken at demonstrere eller strejke.

Ser man imidlertid rigtig efter i de Gaulles tale, opdager man, at det er generalen selv, der forfalder til den nemme udvej.

Det er jo nemlig nemt i forbigående at nævne *»famlen og fejltagelser«* i forbindelse med kulminestrejken — uden at komme ind på, *hvem* der begik fejltagelserne, *hvem* der for eksempel satte sin underskrift på tvangsudskrivningen af minearbejderne (som ikke fik mindste virkning).

Det er nemt helt at gå uden om prisstigningen, men fremhæve faren ved lønforhøjelse, og det er nemt at påstå, at den igangværende *økonomiske plan*

er *»kommet i stand med bidrag fra alle repræsentanter for samfundslivet«* — når alle og enhver ved, at fagforeningernes mening, er der ikke taget hensyn til.

Det er også nemt at hævde, at omend inflationen lurur, kan Frankrig alligevel både imødekomme alle folkets behov: boliger, skoler, hospitaler, modernisering af landbruget ... og fabrikere *»tidens kraftigste våben«*.

Endelig er det en nem udvej helt at se bort fra, at samtidig med, at lønarbejderne får afslag på nogle millioner nye francs, yder Frankrig lån på 450 millioner til Mexico og 750 millioner til Franco-Spanien.

»De tomhjernede og tilbagestående«.

SANDT at sige opholdt præsidenten sig ikke ret længe ved disse pengespørgsmål. Hvad der interesserer ham mest er som bekendt udenrigspolitik og Frankrigs plads *»i universet«*. Han udviklede altså endnu en gang sine forestillinger om uafhængigheden og den nationale storhed, og det med en iskold forbitelse, der altså var svaret på den kritik, som er fremkommet i de sidste tre måneder.

Generalens afslag på enhver indrømmelse, hans begrundelse for den franske atomslagstyrke blev givet i en chokerende form: Modstanderne af denne politik var *tomhjernede* eller *tilbagestående* og lod sig lede af *rutine* eller *illusioner*.

Den nærmeste af disse *tomhjernede* må være ham, der sidder på pavestolen i Rom. De Gaulles fordømmelse af de internationale *aréopager* (domsmyndigheder) synes at være et svar til pavens sidste rundskrivelse, som netop påviser, at den moderne tid behøver en overnational myndighed, som står over staternes myndighed. Endvidere er argumentet om *afskrækkelse* i modsætning til alt, hvad Johannes XXIII siger om dette spørgsmål.

Talen rummede ikke den mindste hentydning til den fransk-tyske traktat, som lige blev kaldt en *garanti for freden*. Måske er generalen blevet klar over, at regeringen i Bonn ikke talte helt det samme sprog som han? Det er i øvrigt tydeligt, at de Gaulle ikke tror på freden *»så længe Sovjets ambitioner og*

trusler fastholdes«. Derfor må Frnkrig have noget, »som direkte kan nå enhver stat der ville optræde som dets angriber,« og denne nødvendighed går frem for alle andre: »Vor første pligt er at være stærke og være os selv.«

Et net af politiske intriger.

DET er ikke troligt, at denne tale skulle kunne vække folkemassernes begejstring og få statschefens popularitet til at stige. Efter hvad det franske Gallupinstitut meddeler, skal den være faldet fra 70 pct. i marts 1962 til 42 pct. i marts 1963. Det eneste bifald, man finder i bladene, kommer fra UNR's *kritikløse* folk, journalister eller deputerede — og så blev parlamentet endda slet ikke nævnt i talen!

UNR, dette *parti af folk i ledende stillinger*, er det nu nogen solid støtte for general de Gaulle? Det er for tiden opdelt i flere klaner, som hver for sig kæmper for at bevare og udnytte de fordele, de har opnået.

Der er først Pompidou-klanen og dens klientel, som har besat de vigtigste poster. Så er der *venstre-*

gaullisterne, deriblandt Vallon og general Billotte, der stadig taler om en mere social politik. Klanen omkring Debré, som nu håber at blive deputeret igen (for Réunion) for så at blive partiformand og i løbet af sommeren genindtage sin plads som ministerpræsident. Endelig Chaban-Delmas og Frey og deres folk, der tænker meget på, hvad der skal ske i tilfælde af de Gaulles forsvinden. De skal allerede have kontaktet visse militære ledere, for at regeringen kan sikres øjeblikkelig, hvis der indtraf noget beklageligt for statschefen.

Alt dette har ført til et net af intriger, af hemmelige forhandlinger og sammensværgelser enten for at udbasunere diverse skandaler eller for at strø sand på dem — som for eksempel ved den byggeskandale, som udlandets presse ikke har oplyst ret meget om.

Den femte republik, som nu nærmer sig sin fødselsdag, den 13. maj, ligner unægtelig mere og mere — bortset fra diskussionsfriheden — den fjerde, som siges at bære ansvaret for, at det gik tilbage for Frankrig.

Gilette Ziegler.

FRA det møde Den økonomiske konference, som blev afholdt i London 11.—15. marts med det formål at forberede en verdensomfattende økonomisk konference, er der nu udsendt en rapport på mere end 200 tættrykte sider. Tilstede var 52 delegerede og 156 observatører fra 29 lande, deriblandt fra Alger, Sovjetunionen, Eire, Ghana, Indien, Israel, Korea, Cuba og Sverige. Fra dansk side deltog lrs. Høgsbro og adjunkt Lennart Edelberg. Der blev vedtaget to resolutioner. Den første indeholder dagsorden til den konference, som FN's 17. generalforsamling har vedtaget, der skal indkaldes til — senest foråret 64. Man anmoder regeringerne om at gå ind for at følgende problemer da sikres behandling: handelen mellem industristaterne og u-landene, princippet om de mest favoriserede stater og spørgsmålet om de lukkede økonomiske grupper og den forøgede handel mellem øst og vest.

Under det fjerde punkt opfordrer man til at finde grundlaget for en ny og omfattende international handelsorganisation. Man opfordrer for det femte til diskussion om afrustning og handel og for det sjette — og sidste — appellerer man indtrængende til U Thant om at forberede deltagelse fra alle lande som ønsker at være tilstede eller deltage i FN's internationale handelskonference.

Den anden resolution kundgør at London-konferencen nedsætter sig som en permanent International Committee for World Trade and Development (I.C.W.T.D.) med kontor i London.

★

OPLYSNINGSFONDEN om Danmark og Romunionen har samlet alle de udsendte oplysningsbreve i to hefter, der sælges til 3,50 kr. pr. stk. De kan fås ved skriftlig henvendelse til Fondens kontor, Ryesgade 112A, 2. sal, Kbh. Ø. (Giro 713) eller til frit Danmarks redaktion.

Fra Oplysningsfondens side understreges det, at man vil være beredt til at fortsætte virksomheden ud fra den betragtning, at danskerne stadig ved altfor lidt om Fællesmarkedets fælder og farer, og at det — så længe vor regering med

sygelig kærlighed klamrer sig til Romunionen, er nødvendigt at være på vagt over for denne kærligheds eventuelle konsekvenser.

★

PÅ den tredie asiatisk-afrikanske solidaritetskonference, der blev afholdt i februar i Moshe i Tanganyika, blev det vedtaget, at man overalt i deltagernes hjemlande den 17. april (årsdagen for det amerikanske landgangsforløb i Svinebugten) skulle afholde en solidaritetsdag for at bevidne Cuba og de andre latinamerikanske folk sin sympati i deres frihedskamp. I Peking antog dagen (Peking Review 19. april) store dimensioner: der var kæmpe-møde i Folkets hus, hvor premierminister Chou En-lai var tilstede i spidsen for fremtrædende medlemmer af regering og parti. Hædersgæst fra Cuba var José Matar, præsident for den cubanske nationalkomité til forsvar for revolutionen. Kuo Mo-jo hyldede i en stor tale det modige cubanske folk og tilsagde det Kinas støtte i kampen mod gammel og ny kolonialisme: U.S.-imperialismen ud af Latinamerika lød råbet fra de 10.000 mødedeltagere i Folkets Hus.

Kineserne er dybt interesserede og engagerede i Latinamerikas skæbne — man gør vel i at erindre sig, at det ikke blot er russerne, der spiller op til Castro.

Tyrkiet mangler ledere !

Vor Nato-partner har ondt ved at nå frem til demokratiske tilstande

SKØNT Tyrkiet er et Natoland, er det stadig et U-land og i hvert fald på ingen måde noget socialistisk land. Man kan derfor tænke sig den eksplosion, det vakte, da en kommunal funktionær vandt et stort blads pris for en afhandling om »liberalisme eller socialisme«, som tilsyneladende blev trykt, uden at redaktionen rigtig havde set, hvad der stod i artiklen.

I denne stod der: »For at være socialist må man gøre oprør mod social uret, menneskets udbytning af mennesket, mån man tro på statens overtagelse af produktionsmidlerne og afskaffelse af kapitalen, ejendomsretten...« Og forfatteren fordømmer liberalismen, der undertrykker folket og fortsætter: »Dette skønne paradis af et land er blevet et helvede med social uretfærdighed, arbejdsløshed, sult, uvidenhed, nød.«

Som det var at vente, blev den kommunale prisvinder øjeblikkelig arresteret for »kommunistisk propaganda«.

Kort efter blev en universitetslærer og et tidsskrifts redaktør fængslet for at have trykt en tekst af filosofen Lukacs, der sammenligner marxismen og eksistentialismen.

Alle fremskridtsvenlige kaldes kommunister.

I Tyrkiet betegnes alle, der er fremskridtsvenlige, som kommunister. »Ingen kender forskellen mellem de socialistiske tanker, som kunne gavne« landet, og dem der udbredes af kommunistiske agenter (det kommunistiske parti er forbudt i landet), skriver et tyrkisk blad, der søger at gøre ret og skel og minder om, at agitationen for at redde et land fra kommunismen andetsteds er endt i fascisme.

At uroen har taget fat i november og december, kan ikke andet end vække mistanke om, at Cubakrisen og den påfølgende tale om eventuel nedlæggelse af raketbaser bl. a. i Tyrkiet har forbindelse her-

med. *Le Mondes* korrespondent rapporterer et rygte om højre-orienterede officerer, der skulle forberede statskup — samtidig med at der er andre og mere moderne militære, som studerer Mustafa Kemals ideer om folkestyre og arbejderdemokrati. Regeringen er bange for kommunisternes skjulte virke. De tyrkiske myndigheder skal for nogen tid siden have opdaget, at der i Nato-komiteerne fandtes »statsfjendtlige« elementer. Landet huser mange flygtninge fra de østeuropæiske lande, og nogle af dem har efterhånden set, at det gik ganske godt frem i deres gamle fædrelande, og derfor er de nu ikke uimodtagelige for kommunistiske ideer. Da russerne er arvefjenden, plejer man at sige, at tyrkerne aldrig kan blive kommunister. Men de politiske partier har ikke kunnet vække folkets interesse. De er stort set liberale, og landets indre forhold kræver just, at staten griber mere ind i økonomien.

Bønder og arbejdere.

Dette gælder navnlig for landbrugets vedkommende, hvor alle i teorien er enige om nødvendigheden af modernisering. Disse reformer skulle bønderne selv være med til, men så måtte de være med til at betale skat — og det tør intet parti foreslå. Det kunne betyde regeringskrise. Af 2 millioner bønder står kun 20.000 på skattelisten. Og ikke alle bønder er jo lige fattige. 300 familier ejer 320 godser på over 5000 hektarer hvert, så de kunne udmærket yde noget til de reformer, staten mangler pengene til. Landets femårsplan kan ikke komme i gang. Risikoen er nu, at småbønderne bliver utålmodige over regeringens svigten og går til angreb mod godsejerne, agha'erne. Dette er vel, hvad kommunisterne venter på.

Og arbejderne? Mellem den eneste fagorganisation og det i 1961 stiftede arbejderparti er der en dyb kløft. Det siger noget om de tyrki-

ske arbejderes udvikling, at de måtte bede en advokat om at lede deres parti indtil videre, og at fagbevægelsen må modtage betydelig finansiel støtte fra USA ved siden af rådgivere — de sidste mistænkes for at have lavet de antikommunistiske plakater og måske også for at have inspireret de ovenfor nævnte demonstrationer.

P. S. 29. marts meddelte AP fra Ankara, at Tyrkiets ekspræsident den 79-årige Celal Bayar, der blev styrtet ved revolutionen i 60 og idømt livsvarigt tugthus, efter sin prøveløsladelse havde skabt politisk uro. Hans politiske erklæringer fik hæren til at røre uroligt på sig — det lader til at *Le Mondes* korrespondent som citeres i ovenstående artikel ikke har været helt galt underrettet om de højreorienterede officerers hensigter. Nu er den fremfusende gamle militaristiske herre — verden synes at være fuld af dem — atter under kontrol — indlagt på hospital under militær bevogtning.

DEN »store arabiske nation« er etableret ved foreningen af Syrien, Irak og den Forenede arabiske republik — under Nassers førerskab. Det viste sig som bekendt vanskeligt at regere Syrien fra Cairo, og det vil næppe blive lettere med Irak. Imidlertid er det til stor overraskelse for alle lykkedes Nasser at få de syriske og irakske socialistpartier til at slutte sig sammen med det ægyptiske enhedsparti. Det er endvidere lykkes for ham at få sluttet en aftale med Yemen, Saudi-Arabien og FN om afslutning på borgerkrigen i Yemen, der har varet fra september. Man skulle tro, at Nasser og hans presse ville triumfere højlydt. Men han må være klar over, at der skal smidighed til, for alle er meget tilbageholdende med begejstringen. *France-Observateur*.

★

DA olie kongen Mattei omkom ved en flyveulykke, var det forbi med den selvstændige italienske oliepolitik. Nu har ENI sluttet fred med Standard Oil, som har solgt det 9 millioner tons råolie. ENI ophører derefter med de for Nærorientens lande foredlagte kontrakter, og importen af sovjetolie vil falde betydeligt.

Tænk, hvis vore talenter kunne lære noget - !

*I Polen har man filmskole -
bare vi også havde det!*

Af BENTE HANSEN

DER er forløbet et stykke tid, siden den polske filmuges afslutning, og det kunne være på sin plads at forsøge en vurdering af dens virkninger. Man gør sig betragtninger over, om det i virkeligheden var en succes — ved en hastig betragtning vil der nemlig næppe være tvivl herom. Der var jævnt positive og fyldige anmeldelser i de fleste af bladene, der var næsten udsolgt til forevisningerne — og de polske filmfolk havde i det store og hele pressens bevågenhed. Hvad kan så berettige til tvivlen om dens succes?

Der er først det sørgelige ved det hele arrangement, at det — trods værkernes ubestridelige kvalitet — ikke synes at have affødt noget brændende ønske hos biografejerne om at vise filmene. Kun to af filmene siges at have fundet nåde for de behjertede bevillingsindehavere — og slet ikke i første omgang.

INGEN eller kun et lille fåtal af filmanmelderne synes heller at have gjort sig — de meget nærliggende — tanker om, hvad der i første instans har gjort det muligt at skabe disse film, nemlig den statslige filmskole, skabt af den nationaliserede filmindustri, som med penge og lærerkræfter garanterer de unge en alsidig kunstnerisk uddannelse. En enkelt anmelder søgte endog at mistænkeliggøre skolens arbejde ved i en anmeldelse at skrive, at (den meget smukke og helt suveræne film) »Kniven i vandet« var perfektibel. »Om ikke andet gav den indtryk af det filmpædagogiske miljø i Polen« — den vidnede om »hundredvis af seminarier, tørre skoletimer og filmgennemsyn ...« osv. Bortset fra, at dette udsagn er i høj grad diskutabelt, er det bemærkelsesværdigt at noget sådant skrives i et blandt akademikere og andre dødelige stærkt opinionsdannende dagblad. Det antydes at på filmskoler laves der *tørre og skolede film*.

(Det siger noget om det filmpædagogiske miljø i Danmark!)

Stud. mag. Bente Hansen deltog i den polske filmuge og gør sig sine tanker om dens virkninger — er de positive eller bare ligegyldige? Man synes herhjemme nærmest at hælde til den opfattelse, at filmkunnen udelukker filmkunst. De polske film bekræftede det modsatte.

DEN tredje ting, der sætter spørgsmålstegn ved filmugens succes, var mødet på Charlottenborg med professor Toplitz fra filmskolen i Lodz. Det var mildest talt tyndt besøgt. Hvor var de henne, de mange hundreder, der lyttede til Weskers foredrag? — Bomholt var undskyldt, da han sagdes at være i Polen for at se film! Vi håber i stille ubemærketthed på velvillige overvejelser i den forbindelse. Kære Bomholt: afskaf f. eks. P 3 og giv os en filmskole for de penge, der spares derved.

Professoren holdt altså sit foredrag for en lille del ivrigt lyttende (og for en stor del tomme stole). Det var instruktive og tankevækkende, han lagde vægt på at redegøre for det, som han kaldte »udvælgelsen af de unge talenter«, og fortalte udførligt om den lange række af prøver, de adgangssøgende skal gennemgå for at slippe ind på skolen. Der er hvert år ca. 200 ansøgere, hvoraf kun ca. 10 pct. slipper ind. Den første frasortering sker ved eksaminatorier i mundtlig og skriftlig form, som skal søge at oplyse om ansøgerens »almindelige kulturelle baggrund« — det er et noget vagt begreb, men professoren understregede, at der ikke lægges så meget vægt på viden, som på fornemmelse og kunstnerisk kombinationsevne. Ved denne prøve falder ca. 80 pct, og de resterende skal derefter gennemgå en række prøver, der strækker sig over flere dage og er meget opslidende for alle parter.

MAN ønsker at kontrollere tre faktorer:

1. Det som han kaldte »visuel fantasi« — ansøgeren skal f. eks. tegne et eller andet, lave en farvekomposition eller måske en filmplakat. Det kan virke uvedkommende, sagde Toplitz, men man gør det ud fra den betragtning, at kunststopfattelse er meget kompleks.

2. »Konstruktionssans« — et talent, som man anser for yderst vigtigt for filmkunstnere. Det drejer sig i det elementæreste om f. eks. at skrive en

(fortsættes side 12)

I OVERENSSTEMMELSE med våben-teknikkens udvikling ændres stormagternes strategi i hastigt tempo i disse år, uden at offentligheden synes helt at have bemærket sig dette — eller at have klargjort for sig selv, hvori den ændrede atom-fare består, og hvorledes den bedst kan bekæmpes.

Nike og Ajax, Titan, Atlas, Regulus, disse frygtindgydende græsk-romerske navne er nu navnene på ligeså mange fiaskoer og fejlslagne forhåbninger. Selv de stolte Thor- og Jupiter-raketter, hvoraf der for kort tid siden var opstillet 105 stykker i Europa og Tyrkiet, er nu til brokkassen, de sidste af de 60, der stod i England, vil have forladt dette land først i april, på vej til verdenshistoriens største og kostbareste losseplads for forældede våben: USA. De var enestående, navnlig i retning af svigten og ringe træfsikkerhed. I øjeblikket tilbeder man tre nye raket-typer, der er tildelt hver sin våbenart i USA: Minuteman (luftvåbnet), Pershing (hæren) og Polaris, som den amerikanske flåde udstyres med. Men i raket-alderen er øjeblikket kort, og snart kan disse militarismens nyeste moder skifte.

»Den bevægelige gengældelse« på havet.

NYHEDEN om den ændrede strategi strejfer blot verdenspressens spalter: det, der sker, er at de hidtidige typer land-baser er ved at blive opgivet, og dermed hele den »massive gengældelses« strategi, som var god latin under Eisenhower/Foster Dulles, og som general Taylor gik imod — hvorfor man lad ham falde. Nu er Taylor i spidsen for hele USA's forsvar under det nye slagord: »bevægelig gengældelse«, altså bevægelige baser, og da det i praksis ikke er let at beslaglægge landenes veje og baner med ustandseligt kørende raket-ramper, foreligger man i det store og hele ramperne tilsøs, under havenes overflade, placeret på de atomdrevne ubåde. Man mener herved at kunne opnå forøget kamp-beredskab, større bevægelighed, spredning over vældige afstande, bedre dækning. Alle de nævnte nye raket-typer er atombombe-bærende, og kun Minuteman placeres i land, nemlig spredt over hele det nordamerikanske fastland i forsænkede, underjordiske skakter, hvori disse interkontinentale ballistiske raketter monteres. Polaris-raketterne er mellemdistance-raketter, de går 2200 à 2800 km. Alle de nævnte nye raketter er til fast brændstof, og kan derfor startes hurtigere, de står til enhver tid startklare på ramperne med tændsats og sprænghoved påmonteret.

Polaris, det nye absolutte våben.

SÆRLIG blæst står der nu om Polaris, det nye, absolutte våben, der kun kan fremstilles i USA, og

SKAL VI FINDE Ny anti-atom-st

Der har fundet en fuldstændig ændring sted i atomkrigs-strategien: højeste mode i raketvåben, Polaris-raketten, »den bevægelige gengældelses« topvåben står nu startklare på 10 amerikanske u-både, der skal stationeres i baser rundt om på Nato-landenes øer og

som sorterer direkte under Pentagon. Til dato er der i drift 10 stykker atomdrevne ubåde med hver 16 stykker Polaris-raketter påmonteret; altså er vi til dato beskyttet af 160 Polaris, der hver menes at have samme sprængkraft som alt sprængstof, anvendt under sidste verdenskrig tilsammen.

USA har planlagt, at der inden 1967 skal opstilles ialt 5 flotiller hver på ca. 10 stk. ubåde. Heraf skal de 3 stationeres i Atlanten, de to i Stillehavet. Dels vil man lægge en stålring af mellemdistance-raketter rundt om den socialistiske lejr, dels søger man ved etablering af denne »multilaterale« atomstyrke at skabe nyt sammenhold i NATO's medlemslande.

Problemet består nu i dels at bygge alle disse meget kostbare ubåde, dels at finde egnede baser til dem. Til den såkaldte 14. flotille i Nordatlanten, der udgøres af de nævnte første 10 ubåde, benytter man Holy Loch i Skotland. Som næste base i Atlanten nævnes Hvalfjord i Island, desuden Azorerne, der dækker Mellem-Atlanten. Stillehavet skal beherskes fra baser på Guam, Japan og Vest-Australien (Exmouth-bugten), Det indiske Ocean fra Aden. Mere pikant er de baser i Middelhavet, der tilsyneladende mere er rettet imod USA's forbunds-fæller, nemlig Rota ved Cadiz, Augusta på Sicilien, senere Kreta og Malta.

Ingen Polaris-base i USA.

DE mange protester, demonstrationer, aktioner, etc., der i de senere år har været gennemført imod de atombevæbende landbaser i mange lande, har uden tvivl deres del af æren for denne fuldstændige ændring i atom-krigens strategi. På panik-agtig måde er land-baserne »flygtet« ud i havet, og håber at skjule sig der. Man bemærker straks, at USA omhyggeligt har undgået Polaris-baser på det amerikanske fastland, vel vidende, hvor farligt det er, at huse en sådan base. Ligeledes foretrækker USA

3 I HOLY LOCH? strategi efterlyses

yster — eller andetsteds, hvor det kan arrangeres. enne nye tilstand kræver en ny strategi fra anti-tom-folkenes side, mener civiling. Eigil Poulsen, nu det u-bådsbaserne der bør attackeres — hvorfor ikke belejre Holy Loch?

åbenbart øer, og afsides beliggende kyststrækninger, i håb om, at det bliver vanskeligt at jage baserne væk derfra. Som man ser, er der tale om 10—11 stykker, meget få, og sikkert fantastisk kostbare at bygge, og at holde i drift.

Man kan nok vente bred, massiv modstand fra de befolkninger, der skal betale gildet. England, f. eks., har allerede ofret 28 milliarder kr. på »deres egne« atomvåben, og skal nu til at bygge atom-bærende ubåde til 400 mill. kr. pr. stk., helt bortset fra, hvad raketterne koster. Og hvad de koster, ved ingen med sikkerhed: der er tale om et nyt våben, der ikke er færdigt — og som måske aldrig bliver det. De hidtil anvendte styre-mekanismer har været behæftet med så mange fejl, at resultaterne af de seneste prøve-affyringer simpelthen er blevet mørklagt, og man mindes det forrige, »absolutte« våben, Atlas-raketten, for hvilken kun 67 pct. af affyringerne lykkedes. Ustandseligt opfindes nye elektroniske styremekanismer, bedre end de gamle, der er installeret i de 160 bestående Polaris-raketter, dvs. disse 160 første »forsøgs«-raketter skal en dag på værksted og moderniseres fra ende til anden. Til den slags formål kræver Washington ca. 300 mill. kr. af England. Og hvad koster ikke dok-anlæggene, installationerne, kyst-anlæggene, i anlæg og i drift? Skatteyderne får nok at gøre.

Uheld kan ikke undgås.

FAREN for forgiftning af verdenshavene ved det nye Polaris-system er ikke mindst efter »Thresher«s forlis iøjnefaldende: halvt hundrede vestlige — og måske lige så mange østlige — Polaris-bærende ubåde, der dag og nat, år efter år, afpatuljerer verdenshavens skumle, farlige dybder, til og med — og ikke mindst — under den evige polaris' tusinder isfælder — skulle dette virkelig lade sig gøre uden uheld? Det har allerede vist sig, at der indtræffer uheld, blot een revnet reaktor og farvandet

inficeres med radioaktivitet, havstrømmen fører giften med sig, og verdenshavet er forgiftet, så hver en fisk, der bringes i land, må omhyggeligt undersøges, evt. kasseres. Hvad betyder det? Det betyder muligvis voldsomt forøget hungersnød, langt udover hvad verden kender i forvejen: alene i året 1957 androg fiskefangsten verden over 30 mill. tons — sammenlign med verdensproduktionen af kød, som i samme år var 50 mill. tons ...

De endnu levende, men forgiftede fisk, bringer giften videre til de andre have, til floder, åer, indsøer. Døde, rådne fisk inficerer strandene og forårsager epidemier af uoverskuelig rækkevidde. Rent bortset fra ødelæggelser på havfuglelivet, på havets flora, badeliv, lystsejlad, turisme, måske på skibsfart i det hele taget. De henrådende verdenshave vil kunne forringe sundhedstilstanden i verden væsentligt ... Jo mindre kendskab, man har til et nyt våben, desto lettere spil har krigspropagandaen. Måske vil vi en dag i avisernes petit-spalter se en kort notits om, at man af tekniske grunde har kasseret Polaris-projektet, ligesom man kasserede Skybolt-projektet, og de utallige andre døgnfluer. Men da kan det være for sent: uheldet kan være sket.

Hvorfor ikke belejre Holy Loch.

VERDENS kampagner imod atomvåben, alle verdens pacifister, fredsvener af enhver art, bør nu træde sammen for samlet at lægge planer til bekæmpelse af disse elleve atombaser.

På een måde gør det naturligvis kampen lettere, at de hundredevis af landbaser nu er komprimeret til de 11 u-båds-baser. Hvordan »angriber« man disse baser? Simpelthen med anvendelse af alle kendte metoder, og de hundreder nye metoder, verdens fredselkende mennesker vil opfinde og opdage.

De 11 ubåds-baser vil formentlig blive de mest omfattende fæstningsværker, historien har set: men endnu har historien ikke været præsenteret for en fæstning, der var uindtagelig. Disse 11 baser kan »attakeres« fra land, fra luften, og til søs. Man kunne jo tage een ad gangen: samle alverdens fredsforkæmpere til en veritabel »belejring« af *Holy Loch*, og ikke vige, før den er fjernet. Var det en opgave for verdens fredsbewægelser i det herrens år 1963? Kunne man tænke sig en bedre afslutning på dette år, end hvis denne verdens ubetinget farligste atom-base inden årets slutning blev nedlagt? Således at militaristerne kunne begynde at tælle på knapperne og regne ud, at ligegyldigt hvor de lægger den næste ubåds-base, vil vi følge dem i hælene, dag og nat, og ikke slippe dem, før de har givet sig.

22-3-63. Eigil Poulsen.

Mennesket bag atomdemonstranten

Aktiv Ungdom. Mads Nissen Styrk: Samtaler med 17 unge fra Atomkampagnen.

Pris 12,75. 115 sider.

F.D. har bedt en af atommarchens unge om at anfælde denne samling af interviews.

HØJskolelærer *Mads Nissen Styrk* har i sin bog interviewet sytten af Atomkampagnens unge demonstranter for at analysere Kampagnens væsen eller, som han udtrykker det i sit forord, for at vise mennesket bag atomdemonstranten. At læse »Aktiv Ungdom« betyder, at man holder en krampagtigt knyttet hånd i sin, indtil den langsomt åbner sig. Da røber den noget, netop det, som så mange unge mennesker idag ville have kunnet fortælle: om deres manglende fornemmelse af identitet.

Derfor er denne bog bemærkelsesværdig og ikke fordi den fortæller om institutioner contra bevægelser, om svigefulde politikere, kernevåben og samfundets holdning, fællesmarked, nazisme, rod- eller rådløshed, men det er dens »ærlige« skildring af længsler, drømme og desillusioneret optimisme, der giver dig en mulighed for at opdage, at den verden også er din verden, og du føler, at disse problemer også er dine problemer — hvad de jo også ganske rigtigt er.

Det er underligt, men det er så let at skabe skellet: *Vi og de andre!* I dybeste forstand betyder dette vel: Jeg og de andre. Men ved denne adskillelse knuses det spirende demokrati — vi siger, at *andre* har skylden, og at *andre* må kæmpe for menneskeheds sag. Med spirende demokrati mener jeg kampagnens primære andel i, at ungdommens politiske apati er brudt, man har i erkendelse af sit medansvar rejst sig for at gå, en spontan reaktion uden klart defineret mål. At vandre hindrer ikke ens tankevirkingsomhed — det er åbenbart!

FRA flere af bidragyderne i antologien kommer det frem, at atomkampagnen opfattes som andet og

mere end årlige marchture og protestdemonstrationer ved russiske, franske og amerikanske ambassader: Kampagnens holdning er en udfordring mod de tendenser i samfundet, der opfatter den situation, man befinder sig i, som *uforanderlig*.

Når denne karakteristiske side ved kampagnens dynamik er fremhævet, må der være konsekvens i at lytte til bogens personlige bekendelser. Altså *ikke* gøre status over det forgangne kampagnearbejde, det må resultaterne berette om i sig selv, men over *relationen mellem den enkelte og kampagnen*.

»*HVOR kommer vi fra? Hvem er vi? Hvor går vi hen?* Disse spørgsmål danner hjørnestenene i de 17 interviews. De lyder så naive, og man kan smile af dem. Svarene er da også stærkt følelsesbetonede og med et vist fællespræg. Det er naturligt, at Atomkampagnen har antaget karakter af en *vækkelsesbevægelse*, men at flere taler om »*vækkelse*« i ordets mest højskolegrundtvigianske betydning, og omtaler kampagnens indflydelse på deres privatliv i en form, der har lighedspunkter med Billy Grahams' Oxfordbevægelse og andre religiøse retningers bekendelsestaler, er ubehageligt. Herved medvirker de i høj grad til at befæste de før omtalte skel, der adskiller og isolerer mennesker (vi og de andre)

Man bemærker, at i de dunkelt udtrykte standpunkter involveres *ikke den politiske konsekvens* af kampagnens krav (om en selvstændig dansk udenrigspolitik) og hele idé overhovedet: *Danmark må ud af Nato*.

Uden opfyldelsen af dette krav er atomkampagnens tre erklæringer illusoriske — for idealisme er ikke noget frit i luften svævende, der må være forbindelse mellem ord og handling!

Nogen vil nok efter læsningen af Styrks bog med beklagelse, ja med medlidenhed, fastslå, at disse unge har tabt deres illusioner. Lad os hellere sige at vi, ungdommen, har fået et mere nøgternt livssyn, og hvilken skade skulle derved være sket? Hvilke illusioner er det, der er gået tabt? *At denne verden skulle være den bedste af alle tænkelige verdener?*

claus.

*

En dag i en fanges liv

Alexander Solsjenitsyn: En Dag i Ivan Denisovitjs liv. Oversat fra russisk af Edith Frey. Gyldendal 154 sider. Pris: 18,75.

TIL de russiske vårbrudsbøger må »En dag i Ivan Denitsovitjs liv« henregnes. Et dokument er den — fra de russiske fangelejre i Stalins tid. Dens historie er kendt af de fleste: den er et stykke selvbiografi, det er umiskendeligt, og da den i 1960 blev sendt til tidsskriftet *Novyj Mir*s redaktion vidste redaktøren ikke om den kunne trykkes. Khrustjov blev blandet ind i sagen, (som han synes at blive indblandet i de fleste af de sager, vi får nys om) og påtrykte den et imprimatur. Den vakte kolossal opsigt. Efter at have læst den må man tro, at det først og fremmest er dette, at den offentliggøres i Sovjetunionen, som har vakt opstandelse. »En kunstnerisk bedrift af samme rang som Dostojevskis romaner«, skrev *Times* om den — nej, hør nu: med Dostojevskis »Fra dødens hus« tåler den ingen sammenligning.

Men ikke et ondt ord om Solsjenitsyns i høj grad værdige vidnesbyrd fra sit ophold i lejren på den isnende steppe. At man kan overleve i tusindevis af sådanne »ganske almindelige« dage og bagefter have åndskraft til at gennemføre en sådan afsløring af et system! Af *sig selv*: »Han var først fornylig kommet i lejren og er først fornylig begyndt på arbejdet i brigaden. Sådanne øjeblikke som dette var særlig betydningsfulde for ham, det vidste han ikke selv, de forvandlede ham fra en tordnende bydende søofficer til en lidet bevægelig, forsigtig zek (fange), og kun denne ubevægelighed var i stand til at hjælpe ham igennem de femogtyve års fængselsstraf, han var idømt...«

Bogen er en minutløs opregning af alt, hvad der foregår på en dag i en fangelejr, trickene, der lykkes, fordele der tiltuskes, i skræk og med lettelse. Den store håbløshed, der overbroderes med hverdagens små sting: »der var gået en dag, ikke formørket af nogetsomhelst næsten lykkelig.«

Men sådanne dage kunne næppe opleves i Hitlers kz-lejre — dertil var rædslerne for konstant nærværende. Håbløsheden lod sig aldrig overbrodere.

K. Fl.

Engelske spioner - og stridsmænd - for freden

Hvorfor er der så tyst
om vort eget civilforsvar?

Spørger

TAGE VOSS

Den engelske pjese »Spioner for freden« har afsløret, foruden en himmelråbende naivitet i planlægningen af det britiske civilforsvar, en forbryderisk vildledelse af offentligheden. — Med udgangspunkt i den molboagtige tåbelighed i det engelske civilforsvar, spørger Tage Voss nu vore egne myndigheder, hvorledes det står til hos os.

Burde man ikke give besked om med hvilken motivering, regeringen vover at fortsætte en Nato-politik, der kan inddrage Danmark som direkte part i en atomkrig?

I LIGHED med den politik, der blev drevet herhjemme i årene indtil 1958 omkring det radioaktive nedfald, er det vi ser i England et graverende eksempel på en demokratisk regerings mistillid til demokratiet. Og for at knægte det og voldføre det, tyer man til rent bedrageri: For at påvirke opinionsdannelsen til fordel for sin egen politik, undertrykker man afgørende kendsgerninger, giver i stedet forfalskede oplysninger via de højeste autoriteter og øger politisk pres på faglige institutioners meddelelser til offentlighed og presse. Man narrer simpelthen befolkningen til visse konklusioner ved at sætte falske kendsgerninger ind i den offentlige debat og ved at skjule andre. Man skaber kort sagt selv det grundlag på hvilket folkets meningsdannelse skal foregå og forråder derved et grundprincip i det demokrati, som man selv er først til at erklære dyrebart og helligt.

Foruden en gennemgang af organiseringen af det britiske civilforsvar i krigssituation, bringer pjecen den sagkyndige — og hemmeligholdte — vurdering af to store NATO-øvelser »Paraply« og »Fallex-62«, hvilken sidste forudsatte atomangreb på Vesteuropa. Fallex-øvelsen viste bl. a. ifølge de hemmelige fagvurderinger, at kommunikationsnettet blev lammet, at redningstjenesten kom til kort og at sanitetsvæsnet brød totalt sammen. Trods en række helt urealistiske forudsætninger, som f. eks. en ubrudt telefonforbindelse mellem civilforsvarsenhederne og centralledelsen — og *en hel uges forvarsling!* — skønnedes det sandsynlige antal dræbte i løbet af de første dage at ligge omkring 15 millioner mennesker.

Ikke desto mindre meddelte man offentligheden, at øvelsen havde bevist civilforsvarets dispositioner »i almindelighed og i alt væsentligt var sunde og gennemførlige«.

Pjecen har vakt voldsomt røre i engelsk befolkning og presse. Men også blandt de engelske myndigheder. Som i Der Spiegel-affæren hænger der landsforræderianklager i luften og Scotland Yard er i sving for at finde lækagen mellem de hemmelige indviede og offentligheden. At meddele de kendsgerninger, som er en absolut forudsætning for en nøgtern demokratisk meningsdannelse omkring landets militærpolitik, omkring NATO, omkring atombevæbning og prøvesprængninger, om civilforsvar, nedrustning og udenrigspolitik i videste forstand, det er altså i engelsk demokrati ikke en ufravigelig pligt — men en alvorlig forbrydelse.

DER har været mærkværdigt tyst omkring vort hjemlige civilforsvar siden skandalen i begyndelsen af 1962 med pjecen: *Hvis krigen kommer* —. Den

skulle stimulere forhåbningerne til den beskyttelse civilbefolkningen skulle nyde i troen på vort militære beredskab og tilliden til regeringens overblik og formåen i en katastrofesituation.

Den gjorde det stik modsatte. Den overbeviste om håbløst urealistiske vurderinger, om naiv mangel på forståelse af den ild man leger med, af saglig inkompetence, af fuldstændig afmagt overfor den opgave man lovede at løse til alles beroligelse. Den vidnede om usaglighed, letsindighed, overfladiskhed og utroværdighed. Foruden molboagtig tåbelighed.

Da pjecen udkom i januar 1962 anslog indenrigsministeren at man rådede over offentlige beskyttelsesrum til 245.000 personer — det skulle berolige 4,5 millioner borgere med hensyn til vort civilforsvarsberedskab. Pjecen forsikrede at »evakuering af alle større byer var forberedt og vil i givet fald kunne gennemføres i en truende situation«. Men indenrigsministeren vedgik kort efter i en spørgetime i folketinget, at den nærmere planlægning af evakuering, incl. af København, *ikke var udarbejdet*. Senere forklarede man fra kompetent civilforsvarsside, at evakuering af danske byer simpelthen var opgivet, at man tværtimod skulle forlade sig på de beskyttelsesrum, som altså ikke forefindes.

OM alle disse overvejelser og forholdsregler kunne man ønske at få lidt udførligere besked. Hvor langt er man nået idag? Skal vi evakuere eller bygge beskyttelsesrum? Hvad har civilforsvaret foretaget sig? Hvad anvender det sine bevillinger til? Hvor langt er man nået? Er vi sikrede eller er vi ikke sikrede? Og hvormange af os er sikrede? Er det stadig kun en tyvendedel af Danmarks befolkning — eller er vi nået op på en syttendedel? Og har man løst det bittert diskutererede problem med at gøre beskyttelsesrummene sikre mod radioaktivt nedfald uden at kvæle folk, der opholder sig i dem?

Burde man ikke nu give fuld besked om, med hvilken motivering regeringen vover at fortsætte en NATOpolitik, der kan inddrage Danmark som direkte part i en atomkrig? På hvilken baggrund påberåber regering og myndigheder sig befolkningens tillid i en krigssituation? Hvilken sikkerhed kan man byde den civilbefolkning, som man påstår at ville forsvare gennem medlemskabet af NATO? Vi ønsker besked om, hvordan man vil forhindre, at vi allesammen bliver forsvaret ihjel ...

Ikke tågesnak og søforklaringer. Men klare saglige redegørelser. Og efter det kunne man så foreslå regeringen at gå til valg på sin markeds- og NATOpolitik. Det ville være reelt, det ville være sundt, og det ville være demokratisk rigtigt.

Frit Danmark

indkalder hermed medlemmerne af
F.D.'s forening og støtteforening til

GENERALFORSAMLING

i Admiral Gjeddes gård,

søndag den 19. maj kl. 10

Fortsat fra side 7

synopsis over en film, man ikke før har set, altså »baglæns« så at sige, at skille det væsentlige i filmens indhold fra det uvæsentlige — med meget få ord.

3. Evnen til at give ideer videre. Dette er uhyre vigtigt, da man som filmmand skal samarbejde med en meget stor stab af mennesker, som alle skal have forståelse af filmens indhold og tone. Til det brug lader man eventuelt ansøgeren iscenesætte en kort episode med unge, uøvede aktører, og i bedømmelsen lægger der nok så megen vægt på arbejdsformen som på resultatet ... Består man alle disse prøver, slipper man ind til et prøveår.

Undervisningen i øvrigt har karakteristika fra tre former for højere uddannelse, nemlig universitetets kurser, seminarer og eksaminatorier, den tekniske skoles opøvnning i praktisk færdighed samt kunstakademiets form, hvor man søger at skabe grobund for rent artistisk dannelse.

DER er ingensomhelst grund til at mistænkeliggøre skolens arbejde — de film, vi så, viste med al ønskelig tydelighed, hvad gode talenter kan udvikles til, når de får den teknisk-praktiske uddannelse, som er så vigtig for denne moderne kunstart. Det skulle være unødvendigt at henlede opmærksomheden på dansk film i denne forbindelse — sammenligningen er umådelig skæv — men netop for de meget få alvorligt arbejdende filmkunstnere, vi har, synes det stærkt påkrævet med en filmteknisk skoling, så man slipper for de mange ubehjælpomheder. For slet ikke at tale om den inspiration og tilførsel af nyt blod det ville betyde for hele filmindustrien, at unge talenter — uden tidligere filmpraksis, uden penge midler og forbindelser, kun på grund af evner og lyst, kunne få adgang til en så kostbar og nuanceret uddannelse.

Bente Hansen.

Atomstrålefarene

MAN har indtryk af, at regeringen er blevet bibragt et alvorligt mindreværds kompleks efter fiaskoen med civilforsvarsplanen. På trods af at der i mere end to år har siddet et atomoplysningsudvalg, hvis opgave måtte antages at være at bringe befolkningen saglige oplysninger om atomspørgsmål, har man til dato intet hørt fra dette udvalg. Nu har Kampagnen mod Atomvåben søgt at råde bod på atomudvalgets manglende indsats ved udsendelse af de to meget vigtige pjecer om følgerne af atomar stråling.

FN-rapporten, hvis konklusioner Kampagnen har udsendt, er den anden rapport om disse spørgsmål, idet den første udkom i 1958. Den nye rapport er udarbejdet på grundlag af det meget øgede videnskabelige materiale, de sidste fire år har givet vedrørende virkningerne af atomar stråling, og alene konklusionerne som indeholdes i pjecen giver meget værdifuldt materiale til belysning af problemerne. Vi skal her blot gentage nogle enkelte linier af rapporten, som vi ligesom udgiverne anser for meget væsentligt: (Stk. 52 af FN-komiteens konklusion):

Rapport fra De Forenede Nationers videnskabelige komite vedrørende virkningerne af atomar stråling. New York 1962. Kapitel VII: Vurderinger og konklusioner.— Det radioaktive nedfald og dets genetiske følger af magister Ove Frydenberg. — Mod den yderste grænse, nogle bemærkninger om spredning af kernevåben af David Jens Adler. Alle udgivet af KAMPAGNEN MOD ATOMVÅBEN, Vendersgade 13, Kbh. K. Pris pr. stk. 1.00 kr.

»Da der ikke findes nogen effektiv måde, hvorpå fremkomsten af skadelige virkninger fra global forurening med radioaktive stoffer fra kernevåbenekspllosioner kan forhindres, vil opnåelsen af en endelig standsning af kernevåbenforsøgene være til gavn for nuværende og kommende generationer af menneskeslægten«

MAGISTER Frydenbergs pjece om de genetiske følger af radioaktivt nedfald er skrevet på grundlag af den rapport, som Frydenberg selv har udarbejdet for regeringen

atomoplysningsudvalg og som kun har været offentliggjort i »Ugeskrift for læger« for knapt et år siden, men aldrig har været fremlagt for den bredere offentlighed. Denne pjece supplerer udmærket FN-rapporten.

DAVID Jens Adler tror på terrorbalancen, men har alligevel i sin pjece på en overskuelig måde belyst det skæbnesvangre problem om spredningen af kernevåbenene til flere nationer end dem, der nu besidder dem. Adlers pjece er et godt grundlag for den diskussion, som også vi i Danmark i den kommende tid må få i gang om dette vigtige spørgsmål. Det er værdifuldt, at Adler i sine afsluttende bemærkninger, som atomkrigsmodstanderne har gjort det i mange år, konstaterer, at også Danmark kan gøre en indsats for at standse kernevåbenenes spredning. Adler skriver bl.a.:

»Et lands størrelse spiller naturligvis ikke den ringeste rolle, for det er dog kun de helt store magter, der kan gennemføre noget af alt det, der snakkes om. Men intet andet end sløvhed og uvidenhed kan forhindre selv de mindste nationer i at bidrage på endog særdeles frugtbar måde til den dialog, der må gå forud for handling.«

Villum Hansen
22.4.1963

I VERDENSPRESSENS anerkennende kommentarer til pave Johannes' rundskrivelse om freden »Pacem in terris« har, så sært det kan lyde, kommunistiske og socialistiske blade ført an i lovtalerne. I Rom erklærede Togliatti, at det var et førsterangs kirkeligt dokument, der gik ud over ethvert partiprogram; han havde læst rundskrivelsen straks, men ville studere den grundigt endnu en gang. TASS citerede udførligt pavens ord, der »blev vurderet højt af alle mennesker med god vilje«. L'Humanité havde uddrag over tre spalter, og lederskribenten Gilbert Murry konstaterer, at atomkrigen her er sat uden for loven, og at paven åbner vejen for et omfattende samarbejde mellem kristne og alle andre for fred og sociale reformer. Nennis blad Avanti mener, følgerne vil blive vidtrækkende. Det samme skriver France-Observateur og til-

føjer, at rundskrivelsen vil betyde en støtte til Khrustjovs internationale fredspolitik.

Man forbavses derfor ikke over, at f. eks. Spanien kan føle sig noget ilde berørt, fordi man nu bliver nødt til at revidere begreber, der hidtil var god latin.

Foruden at kræve reduktion af våbenlagrene, forbud mod atomvåben og afrustning under kontrol får paven sagt en anden vigtig ting — ligesom i forbigående: man bør nu skelne mellem de forkerte filosofiske teorier (socialisme, kommunisme) og de historiske bevægelser, som disse har udløst og stadig inspirerer; og for så vidt disse bevægelser stemmer med fornuften og den menneskelige stræben, hvem vil da nægte, at de indeholder positive og anerkendelsesværdige elementer? Altså er der hermed åbnet en dør til større frihed i politik for katolikker, og det vil i første om-

gang have fået betydning for parlamentsvalget i Italien. Togliatti regnede med det, men forstod at være forsigtig. Han havde sagt til sine partifæller, at de skulle undgå at udnytte rundskrivelsen i valgkampagnen. Alligevel lader det jo til, at kommunisternes stærke fremgang ved valget i april ikke mindst skyldes pavens skrivelse.

★

VED en anglo-amerikansk frokost i Paris foreslog redaktøren af L'Express, Servan-Schreiber, at den engelske og den franske regering skulle optræde samlet på Genèvekonferencen og i FN, og at de begge skulle erklære sig rede til at give afkald på kernevåben for derved at give et godt eksempel, således at den dag Sovjet og USA kom til enighed om kontrol over atomvåbenene kunne alle nationer i FN slutte sig til denne aftale.

DET italienske højre (monarkister, MSI og DC's højrefløj) har oprettet et »Centro Europa Unita« i Rom, som skal fremme kontakten med højrekredse inden for Fællesmarkedets lande og i Spanien og Portugal.

★

I SLUTNINGEN af maj holdes der i Algier en international konference for teknisk, kuturel og humanitær bistand til Algeriet. Her vil man søge at finde ud af, hvor stort behovet er, og hvordan det kan afhjælpes. (Det siges, at Krupp påtænker store investeringer.)

★

LANDSRÅDET for den franske fredsbevægelse besluttede på sit møde i januar at indkalde til et stort møde om afrustningen 18.-19. maj, som skal samle i titusindvis af delegerede fra alle kommuner rundt om i landet. Til forberedelse af denne mægtige demonstration for freden er en komité nedsat med deltagelse af »alle anskuelser og alle samfundslag«, som l'Humanité udtrykker det, for at vise, at det ikke er kommunister alene, der skal dirigere. Bladet offentliggør en lang liste med navne på komitémedlemmer: Sartre, Nathalie Sarraute, Marguerite Duras, Picasso, Alain Resnais, Edgar Faure, mange professorer, advokater, videnskabsmænd og teknikere, samt et par reformerte præster og den uforfærdede gamle katolske kannik Kir fra Dijon — 234 kendte personligheder i alt.

★

FORMANDEN for Verdensfredsrådet, professor J. D. Bernal har ifølge Le Monde sendt Johannes XXIII et brev, hvori han giver udtryk for fredspartisanernes glæde over den »historiske rundskrivelse« om freden, som er en stor opmuntring i kampen for forståelse og samarbejde mellem folkene.

★

I ET interview udtalte en af de amerikanske delegerede på Oxford-fredskonferencen, negerlederen *Bayard Rustin*, at på trods af at negrene i USA kan spise på flere og flere restauranter og hoteller og besøge stadig flere teatre, forværres deres økonomiske stilling. Ifølge den amerikanske fagforeningsstatistik er 20 pct. af alle negre over 18 år arbejdsløse. Dette er dels på grund af raceadskillelsen, men frem for alt et resultat af den tidligere raceadskillel-

Noter - KOMMENTARER

se, som har medført en dårligere skoleuddannelse for negrene, således at disse er de første, der rammes af automatiseringen. Automatiseringen har i USA skabt en vedvarende arbejdsløshed, der omfatter ca. 6 millioner mennesker. Rustin har den opfattelse, at hvis fagforbundene og regeringen ikke gør noget for at afbøde disse resultater af automatiseringen, vil forholdene for de dårligere uddannede negre blive fortvivlende (naturligvis også for de slet uddannede hvide) og modsætningerne mellem sorte og hvide arbejdere både i norden og syden vil blive forstærket. Rustin har ikke store forhåbninger om at regeringen og fagforbundene vil søge at løse dette problem, som for ham står som meget væsentligere end racestridighederne i sydstatene.

Han nævner et andet symptom: Den lavere hvide mellemklasse, der begunstiges af automatiseringen, flytter bort fra byerne ud i forstæder og havebyer, samtidig med at negrene flytter ind til byerne, hvorved negrenes andel i bybefolkningen stiger voldsomt og nu også i norden medfører en raceadskillelse for den stadig voksende negerbefolkning, som de tilbageblevne fattige hvide ikke vil bo side om side med. I New York var for ti år siden kun 40 pct. af skolebørnene negre, nu er de ca. 65 pct., og man regner med, at 93 pct. af børnene i New York vil være negre i 1975. Dette resulterer i at de skoler negrene går i bliver helt sorte skoler, og derfor dårligere end skolerne for de hvide børn. — (FREDEN, Stockholm).

★

ENGELSKE arbejdere håber, at Labours nye leder Harold Wilson vil bremse den latterlige forestilling med partikomiteer, der rejser landet rundt på jagt efter »trotskister« blandt Labours unge medlemmer.

★

SOVJETS økonomer er begyndte at lære polsk. De vil gerne læse de polske økonomers publikationer på originalsproget, for der står mere i dem om østbloklandenes udvikling end i Moskva-tidsskrifterne.

(Fr.-Obs.)

Fællesmarkeds-vanvid.

BERLINGSKE Tidendes fællesmarkeds-korrespondent Vagn Heiselberg skriver i en kronik den 24. april:

»Jo mere, man søger at følge såvel de enkelte landes som fællesmarkedsländenes bestræbelser på at finde frem til landbrugspolitiske ordninger, des mere kan man ikke undgå at spekulere på, om det overhovedet er muligt fortsat kunstigt at gribe ind i landbrugets udvikling.

At man må støtte den strukturalisering, der uimodståeligt vælger frem, således at overgangen mildnes for de millioner, den vil ramme, er en selvfølgelig ting for enhver med social forståelse. Men er det rimeligt kunstigt at fremme en produktion af fødevarer i områder, hvor en sådan ikke er naturlig, på samme tid som man ønsker at hjælpe underudviklede områder frem til en menneskeværdig bedre status. Disse lande har ofte bedre naturlige betingelser for en fødevarerproduktion. Deres første mulighed for at frembringe produkter, som kan betale for industrivarer, er landbruget. Men på grund af, at de lande, der økonomisk og moralsk ønsker at støtte dem, i forvejen har støttet eget landbrug så stærkt, at det har betydet overskudsproduktion, kan udviklingslandene ikke sælge deres naturlige eksport. Og lande, som har føden behov, som måske endda sulter, har ingen penge at købe for ...«

★

LE Monde giver denne oplysning fra det vilde vesten: den amerikanske demokrat Mendel Rivers erklærer »Jeg beklager tabet af amerikanske liv, men jeg tror det er bedre at miste nogle nu end i tusindvis senere. Hvis vi forbliver passive nu, vil Cuba blive stærkere og mægtigere, mere i stand til at udgyde vore unges blod og til at »nedkaste atomødelæggelsens terror over vore byer.«

★

»MED andre ord, krig er forfærdelig. Det er der ikke nogen tvivl om. Men det er freden også. Og det er rigtigt, i den slags beregninger, vi laver i dag, at sammenligne krigens rædsler med fredens og se hvor meget værre de er.« (Den amerikanske terrorbalance-teoretiker *Herman Kahn* under en afhøring for USA's Congressional Joint Committee on Atomic Energy, juni 1959.)

Se artiklen side 11.

Et diplomatisk eksperiment

DEN kendte amerikanske professor *Charles E. Osgood*, der ved den internationale psykologkongres i København 1961 fremkom med en psykologs forslag til en verdensomfattende afspænding (offentliggjort i »Frit Danmark«, sept. 1961) har i »The Nation«, New York, 5-1-1963 skrevet en længere artikel om USA's muligheder for på baggrund af Cuba-krisens løsning at gøre følgende afspændingsfremstød, som uden at svække USA's position ville kunne bidrage væsentligt til at mildne det verdenspolitiske klima:

1. USA skal officielt meddele, at dets flådepatrulje i det caribiske hav, der angives at skulle hindre eksport af kommunisme til andre latinamerikanske stater, også vil blive anvendt til at forhindre kontra-revolutionære invasioner på Cuba og pirathandlinger mod Cubas legitime handel med andre lande. Til gengæld kan USA anmode Castro om at undlade angreb på flådepatruljen med fly eller fra kystbatterier. Det ville gavne USA og Cuba.

2. Efter den endte byttehandel: kontrarevolutionære fanger fra Cuba mod medicin og levnedsmidler fra USA, skal USA sende et uarmet fragtskib lastet med traktorer til Cuba og med sit propagandaapparat gøre ikke alene cubanerne, men hele verden, opmærksom på denne handling.

3. Samtidig skal USA igennem nyhedsudsendelser give meddelelse om, at det muligvis vil lette blokaden mod cubansk sukker, og hvis Castro synes at begynde at reagere positivt over for USA's følere, skal USA meddele, at det nu er villig til at købe et vist kvantum cubansk sukker. Endvidere skal USA opfordre Cuba til at sende en økonomisk mission til USA til forhandling om genoptagelse af handel mellem de to lande og evt. forhandlinger om erstatninger for konfiskeret amerikansk ejendom på Cuba. Hvis Sovjetunionen nu begynder at ville konkurrere med USA om Cuba ved økonomisk og anden hjælp, skal USA opfordre Sovjetunionen til at fortsætte med hjælpen i samarbejde med USA med det formål at ophjælpe Cubas økonomi.

4. USA skal meddele, at det til en vis dato vil omdanne den amerikanske base på Cuba, Guantanamo (som kun har symbolsk betydning for

USA's sikkerhed i atomalderen) til et inter-amerikansk universitet, hvortil videnskabsmænd og studenter fra hele det amerikanske kontinent indbydes til samarbejde. Samtidig hermed skal USA opfordre Cuba til at nedskære sin hær til fredstidsstørrelse under de Forenede Nationers kontrol, og USA skal gentage sit løfte om hverken selv at ville gøre invasion på Cuba eller til lade andre at gøre det.

Osgood skriver, at det naturligvis ikke er sikkert, at dette eksperiment lykkes, men USA's sikkerhed vil ikke lide skade, hvis det mislykkes, mens en virkelig afspænding vil opnås, hvis det lykkes — særlig i USA's forhold til Latinamerika.

Man måtte håbe, at USA's regering ville gå ind på Osgoods forslag og engang prøve at stole mere på fornuften end på frygten.

V. H. 18-2-63.

Den sorte plet

I OVER et år har den upolitiske danske komite for amnesti til spanske politiske fanger og flygtninge eksisteret og gang på gang henledt offentlighedens opmærksomhed på ofrene for Francos regime. Komiteen har nu udgivet og udsendt en pjece: *Jeg anklager*, som giver sober — og rystende — besked om den side af livet i Spanien, som henrettelsen af Grimau nylig henledte en ligegyldig verdens opmærksomhed på. Sådan skrev de asturiske arbejdere fra fængslet i Oviedo maj 62:

... »De Forenede Nationer, betyder intet for det franquistiske regime, der undertrykker vort forpinte land for at bevare den magt, det har bygget op på tårer og blod. Det blev påtvunget det spanske folk i 1939, med støtte fra Hitlers og Mussolins fascistiske regeringer, og det er et illegitimt levn fra en periode i verdens historie, de fascistiske regimers storhedstid, som kulminerede med en af vor civilisations største tragedier, krigen 1939—45. Af alle den tids diktaturer er kun det i vort land blevet tilbage, som en plet på de nationers samvittighed, som besejrede fascismen og samtidig måtte ofre millioner af menneskeliv. Det brød frem og satte sig fast som et forspil til denne umådelige tragedie, og det varede ved, i kraft af terror og forbrydelser,

mens det mødte ligegyldighed, ofte velvilje, fra mange af de regeringer, hvis folk bragte så store ofre for at slå denne menneskehedens og fremskridtets fjende ned. Det spanske fascistiske regime er en direkte arvtager efter de ansvarlige for disse sørgelige sider i verdens historie ...«

HEFTET, hvis forside er en fotomontage af Palle Nielsen, indeholder foruden dokumenter, breve og beretninger om tortur, retsløse domsfældelser, henrettelser eller endeløse fængselsophold nogle digte af Marcos Ana — genspejl af en virkelighed, som vi gør os til forbrydernes medskyldige ved at glemme:

... *Jeg beder ikke om nåde. Jeg anklager det kadaver af en diktator, der styrer menneskenes liv med en økse, og som nu, til skræk og advarsel, vil vise mit hoved frem på en stage.*

Jeg beder ikke om nåde.

Jeg kommer med flag.

Fra hånd til hånd rækker jeg mit fangne folks forslåede hjerte.

Heftet kan bestilles ved henvendelse til Irs. E. M. Goldschmidt, Nørregade 33, K. eller til udvalgets sekretær, Erik Stinus, Uppsalsgade 6, L.

★

TIL det belgiske kommunistpartis kongres i april var der hverken inviteret kinesere eller albanere. Partiet slutter helt op om Moskva-linien. Der vedtoges en erklæring om forening af alle venstreorienterede og mod »Fællesmarkeds«-svindlen.

Ved det engelske kommunistpartis kongres undlod man derimod at tage stilling til Moskva-Peking-problemet — der blev klappet både for det sovjetiske og det kinesiske budskab — samt for pavens fredsrundskrivelse! Der afsendtes en appel til Labourpartiet om samarbejde ved det kommende valg og i en eventuel ny regering under Labours ledelse.

F R I T D A N M A R K
kan fås i løssalg i
Munksgaards boghandel,
Nørregade 6.
Hovedbanens Kiosk.
»Land og Folk«
boghandel, Bredgade 37.

Fred ved en fejltagelse -

Den berømte amerikanske humorist Art Buchwald, hvis historier fra dagliglivet også har været offentliggjort herhjemme, har i »New York Herald Tribune« offentliggjort følgende yderst alvorlige historie, som vi har oversat efter dens gengivelse i »SANE WORLD«, New York, 15.3.1963.

I VOR sidste artikel skrev vi om truslen om en krig ved en fejltagelse og hvad den ville betyde for os alle. I dag vil vi tage et emne op, der er endnu mere frygtindgydende end krig ved et ulykkestilfælde, nemlig fred ved et ulykkestilfælde.

Tænk Dem, hvis en eller anden fik sine signaler i uorden og ved en fejltagelse kom til at starte en fred. De vil måske sige, at det er umuligt, at det aldrig vil kunne ske. Men jo mere folk tumler rundt med ting, som de ingen forstand har på, jo mere kompliceret vore kommunikationssystemer bliver og jo større nervepresset bliver på vore ledere, der holder nøglen til vor fremtid i deres hånd, desto større vil chancen blive, for at en eller anden kan komme til at starte en fred, som ingen vil kunne kontrollere.

I en ny bog, som vi skriver, der hedder »Fejl-freden«, har vi netop omtalt en sådan situation. Vi fortæller hvordan en eller anden, trods alle til rådighed stående sikkerhedsforanstaltninger på begge sider, kommer til at affyre den største fred, som menneskeheden nogen sinde har kendt.

Han trykkede på den forkerte knap.

VOR historie begynder i Geneve under en af de mange nedrustningskonferencer. En kontorist i den amerikanske delegation trykker på en forkert knap på sin dechiffreeringsmaskine og opdager, at russerne har affyret noget, som muligvis kunne være et fredstilbud.

Han rapporterer det til sine overordnede, der øjeblikkelig ringer Washington op.

»Vi kan ikke være sikre,« siger ambassadøren til præsidenten, »men vi tror, at russerne er ved at erklære fred.«

»Det kunne jo være falsk alarm,«

siger præsidenten. »Vi har jo haft sådanne alarmer før.«

»Ja, hr. præsident, men jeg tror, at vi må holde os beredt for det tilfælde, at der er realiteter bag.«

»All right, jeg vil sætte operation »god vilje over for menneskeheden« i gang.«

Præsidenten trykker på en knap, der alarmerer baserne over hele landet. »Hør nu, hør nu,« melder kommandørerne deres folk,« et russisk fredsforslag er blevet sporet over Geneve. Det kan være en prøve, men måske er det en realitet. Hvis det er en realitet, så vær parat til at annullere alle forsvarskontrakter og ødelægge alle krigslagre her i landet.«

Der tages drastiske skridt.

I MELLEMTIDEN har russerne fundet ud af, at amerikanerne har sat deres væbnede styrker under fredsalarm, og de gør sig rede til at imødegå dette angreb. Fem russiske divisioner demobiliseres, et atomprøveanlæg i Ural ødelægges, og 40 nye sovjet-undervandsbåde sænkes.

Amerikanerne får fat i disse oplysninger og sænker øjeblikkelig 14 af deres egne raketbærende krydsere, punkterer hjulene på alle deres strategiske bombemaskiner og beordrer alle Polaris-raketter ødelagt på havet.

Russerne reagerer øjeblikkeligt

og begynder at ødelægge alle deres baser for interkontinentale raketter, demobiliserer andre 200 divisioner og smider alle officerer ud af præsidiat.

Præsidenten lukker Pentagon, giver stabscheferne ferie og fyrer det amerikanske marine-musikkops.

Begge parter kører øje i øje med helvedes fart hen imod et fredeligt sammenstød, og ingen blinker.

Fejlen opdages.

MEN så i sidste minut opdages fejlen. Det russiske fredsforslag i Geneve viser sig ikke at have nogen realiteter bag sig.

Præsidenten er lamslået. Det er for sent at stoppe ødelæggelsen af den amerikanske militærmaskine. Hvordan vil den russiske premierminister reagere når han opdager, at den afrustning, han blev tunget ind i, ikke var andet end en fejltagelse?

Præsidenten beslutter, at der kun er een ting at gøre. Han ringer til Moskva og fortæller sovjetlederen, at der har været en fejltagelse, og at fred er overhængende. Han spørger russerne, om der er noget han kan gøre for at afværge en gennemført afspænding.

Sovjet-lederen er sympatisk indstillet. »Det går nok,« siger han. »Vi må starte fra bunden igen. Ingen af os har råd til en altomfattende fred for øjeblikket.«

Letet går enhver tilbage til som det var før, og dechiffreeringsmaskinerne forsynes med nye sikkerhedsanordninger, så ulykken aldrig vil hænde igen!

Til statsministeren: Svar udbedes!

SAVIDT vi har kunnet se, har statsministeren endnu ikke svaret på spørgsmålet der i sidste nr. rettedes til ham af *Komiteen for Oplysning om Atomfaren*: Er der oplagret atomladninger på dansk territorium, evt. i de herværende NATO-depoter.

Vi ved, at statsministeren er en travlt beskæftiget mand, men et svar på det stillede spørgsmål turde vel ikke tage meget af hans tid.

Siden fremkomsten af komiteens brev, indtraf forliset af den amerikanske atomubåd på Atlanterhavet, dette berettiger en udvidelse af spørgsmålet til statsministeren:

Har den danske regering overfor Danmarks allierede tilkendegivet, at afvisningen af atomvåben på dansk territorium også omfatter et forbud mod, at allierede ubåde med Polarisraketter besjeler danske farvande og anløber danske havne (NATO havne?)